

Megtelen minden vasárnap.

## ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre . . . . . 4 frt.  
Félévre . . . . . 2 frt.  
Negyedévre . . . . . 1 frt.  
Egyes szám ára . . . . . 8 kr.

## SZERKESZTŐSÉG:

Hubacsok Pál ügyvéd irodájában, hova a lap szellemi részét illető közlemények és pénzküldemények is intézendők.

## MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP

## HIRDETÉSEKRE NÉZVE

a lap hátulso (4-ik) oldala 20 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kincstár bélyegilleték külön 30 kr. A szerkesztőségen kívül elfogad előfizetéseket és hirdetéseket a helybeli könyvnyomda is.

## NYILTTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

## Az igazság.

Az embernek vele született tulajdonsága az igazság; hanem persze az élet különböző frázisaiban, az emberrel vele született e nagyszerű tulajdon elfajul, s csak nagyon kevesekben marad meg mindvégig az igazság igazságnak, sőt nem ritkán — hogy nagyon kemény kifejezéssel ne éljünk — igazságtalansággá válik.

Ambátor való és igaz, hogy az igazságnak abszolút fogalmát adni nem lehet, mert megtörténhetik, hogy valaki csak joggal él, a joggal él és pedig igazság, de az mégis csak a joggal élő félnek kedvező, s a másikra káros. Sok esetben tehát az igazság csak az egyik fél szempontjából igazság, a másik fél részéről pedig már kifogás alá esik. Az igazság sok esetben tehát relativ természetű fogalom, de azért még nem igazságtalanság. E szempontból véve a dolgot, az igazság merev alkalmazása, avagy épen tulhajtása méltánytalanságot szülhet s azért lehet az igazság méltányos igazság, vagy méltánytalan.

No de azért kell, hogy az emberi társadalmat az igazság vezérelje lépteiben, mert mindaddig, míg az igazság a vezérfonal, a társadalmi öszlét lehetősége biztosítva van, míg ellenben a hol az igazságtalanság az uralkodó elv, ott a társadalmi öszlét lehetősége ki van zárva. S mivel hála Istennek, társadalmunk még fennáll s nem is oly rossz lábon, fel kell tételeznünk, hogy ma még az igazság az ur, ma még az igazság vezérli az emberek többségét.

Igazságosan cselekedni, igazat mondani, megmondani az igazat bárkinek s bárkivel szemben: ez a sajtó kötelessége. A sajtó a nyilvánosságnak és az igazságnak az őre. Nyomorult az a sajtó, melynek lépteit nem az igazság vezérli, a mely tehát az igazsággal szemben az igazságtalanságot palástolja, a mely nem mondja meg az igazat.

Igaz, van egy közönséges szóllam: „mondj igazat, betörök a fejed.“ Ezt már tapasztaltuk többször, hogy van ebben a szóllamban némi valóság, de oly eklatáns bizonyítékát még soha sem észleltük, mint a mult vasárnap közgyűlésen.

Nevezetesen egyik képviselő megtámadta a „Mindszent“-et s annak utánna egyik szerkesztőjét, mert, ugymond, az csinálta Mindszenten a trachomát.

Lám, lám, ennek a képviselő urnak nem tetszik az igazság, pedig mi csak az igazat mondtuk, midőn a „Mindszent“-ben azt állítottuk, hogy községünkben a trachoma fellépett. Mi szerettük volna azt ez esetben, ha nem mondtunk volna igazat, de fájdalom, nagyon is igazat mondtunk, mert a trachoma tényleg létezik s lakosságunkat százával lepte meg. A midőn tehát azt állítottuk, hogy községünkben a trachoma-járvány fellépett, nagyon is az igazságot mondtunk.

Jegyezze meg magának a t. képviselő ur, hogy mi emberfeletti erővel nem rendelkezünk, hogy mi sem betegséget csinálni, sem betegséget elenyészletni képesek nem vagyunk; sőt még csak a görög mythoszbeli Pantora szelencével sem rendelkezünk, hogy azt felnyitva, egy vagy más betegséget csináljunk, a melynek, minthogy mi is épen olyan halandó emberek vagyunk, mint a t. képviselő ur, mi is épen ugy alá volnánk vetve. Bűbajos hatalommal sem birunk s ha birnánk, arra fordítanánk ezt a nem létező hatalmat, hogy az igazság az igazságtalansággal soha özszeütkezésbe ne jöjjön, még a képviselő urnál sem.

Avagy azt hiszi a képviselő ur, hogy akkor lettünk volna igazságosak, akkor

cselekedtünk volna jót és helyeset, ha hogy elhallgatjuk azt, a mi tulajdonképen igaz volt és igaz ma is, hogy a trachoma tényleg létezik; ha elpalástoljuk azt — a mit a képviselő ur szavai után ítélve — bizonyára elpalástolt volna — hogy lakosságunk százait meglepte a trachoma és közönyösen, nyugodt szemmel néztük volna, hogy mint harapódzik e rettenetes baj tovább és tovább s mint támadja meg orvul a lakosság más és más százait s lassan, de biztosan miként öli meg az ember legbecesebb érzékét, a látó tehetségét? Ez lett volna a kedves dolog? A képviselő ur így tett volna?

Mi nem. Mi büszkék vagyunk reá, hogy leleplezhettük a bajt, hogy nyujthatunk a hatóságnak módot és alkalmat arra, hogy e veszélyes járvánnyal megbirkózhassék, mi igen is nyugodt önérzettel mondjuk el mindenkoron, hogy mi tettük lehetővé a trachoma-járvány megfékezését; sőt épen a mozgalomnak általunk történt megindítása révén, a dicsőség egy részét vindikáljuk magunknak azért is, mert a törvényhozás figyelme e tárgyra is irányult s törvény által óhajtotta az ügyet rendezni.

És épen a mi nagy igazságunk mellett harcol az is, hogy az ország törvényhozása elég komolynak tartotta a bajt arra, hogy vele foglalkozzék, elég akut jellegűnek a veszedelmet arra, hogy annak elhárítására törvényt alkosson.

Akkor követtünk volna el bünt, ha e betegséget takargatva, mi is olcsó népszerűség hajhászata hajójában evezve, a képviselő urral egyetemben elpalástoltuk volna az igazságot; akkor követtünk volna el bünt lelkiismeretünk és embertársaink irányában, ha szépen meglapulva, szemléltük volna a veszedelmes betegség csirájának tovább fejlődését. Ha ezt tettük volna, akkor lettünk

## TÁRCZA.

## ÉBREDJETEK.

Ébredjete, ébredjete

Aluvó virágok!

A napsugár mosolyogjon

S harmat hulljon rátok!

Viruljon ki az ibolyka,

A liljom, a rózsza, — —

Nyiljatek ki szép virágok

Gyászosa koporsómra!

Megifult nap mosolyogjon

Fénysugárod szépen, —

Ne legyen egy felhőske sem

A ragyogó égen!

Szép legyen az egész vidék,

Mintha ünnep lenne, —

Hadd jöjjenek sokan, sokan

A temetésemre!

Vándor felhők álljatek meg

Akkor majd az égen,

Ha már a sir reám borult

S elmúlt temetésem;

Zápor hulljon belőletek,

Mintha gyászöny volna, —

Ugy sem lesz más, ki könyvet ejt

Szendergő poromra!

Móra István.

## ELVESZVE.

(Folytatás.)

Az utcákon kevesebb nép járt; az augusztusi este szürke köde kezdé ellepni a házakat; midőn ők a szerény vendégfogadó felé mentek, hol szálva voltak, Mari egy rostélylyal kerített, virágos kert előtt találta magát; az emberek szabadon jártak oda be és a gyermekek vidám csevegéssel játszadoztak bent, míg a fecskék száldogáltak a levegőben csaknem csevegve. Ez volt a Montholon-tér.

— Oh, mama, be szép virágok, mondá a leányka.

Engedve a kis kéz gyenge erejének, Mari belépett a térre. Egy üres pad állott ott egy fához támasztva; a nő leült és a gyermek szintén mellé húzódott.

— Te játszatsz, mondá az anya.

A kis leány fölkelte a padról és homok rakásokat kezdett formálni kezeivel. Látható volt, hogy más játékok nem igen voltak ismerősek előtte, mert kíváncsian nézett távolabb két gyermeket, kik szép játékszerekkel mulattak.

— Jösz velünk játszani? mondá az idősebb, egy kis szives és szeretetre méltó leány.

A gyermek nem kérdezett tovább semmit; anyja felé fordult, hogy beleegyezését megnyerje, denkit.

de Mari nem nézett arra: a kis leány néhány lépésre eltávozott az új barátnők társaságában.

A kocsik zörgése kissé szünni kezdett, az omnibuszok ritkábban mentek, s az ellenőr nem kérte rekedt hangjával számon az omnibuszok jegyeit.

Páris ebédelt; és ekkor vitte a vonat Monfort Mártont, távol szülőföldétől és családjától, egészen el volt érzékenyülve.

Mari férjére gondolt, ki minden pillanatban távolabb volt tőle és gondolatában átfutotta az elmúlt napokat. Puha kezei ruhájára voltak esve, mely szomorú volt, mint a ki viselte, feje keblére hajolt és élvezte a sok munka és aggodalom után a nyugalom édességét.

Van olyan ember, kinek élete az öröme nem látszik fogékonynak, kis gyermek korában nem ismerte a mosolyt, serdült korában a játékot, s olyan nő, kit ifju korában nem ünnepeltek!

Mari korán árva lett, de nem oly korán, hogy a szomszédok és barátok könyörületet mutathattak volna irányában. Atyjával lakott, egy jószívű, durva és önfejű öreggel, ki nem szívelte sem a játék vidám zaját, sem a fájdalom könnyűit; a fiatal lánynak nem voltak barátnői, mert atyja zord modorával elidegenített min-

volna igazságtalanok. De így az igazságot sem ama képviselő ur, sem senki más tollunk el nem vindikálja, mert az igazság: az a mienk.

Az igazsággal kezünkben, mindenkor helyt állunk mindenkivel szemben, s akkor nem volnánk községünknek és közügyeinknek előmozdítói, ha egy akut jelegű veszedelmet hallgatással mellőznénk csak azért, hogy a képviselő ur szájaize szerint cselekedve, kisebb kellemetlenségektől megmenekedjünk. Nekünk drágább polgártársaink ép szeme, mint ama néhány garas, mit a trachomára egyénekenként fordítanunk kell; mi részünkről szívesen áldozunk néhány fillért polgártársaink érdekében azért, hogy meg ne vakuljanak, de ha a képviselő urnak becsesebb kincse a teherből reá eső néhány fillér, mint a lakosság százainak egészséges szeme, ám legyen az ő hite szerint, de mi sem az irgalmasságából, sem az ő igazságosságából nem kérünk.

Mi megmaradunk a magunk igazsága mellett s tesszük és mondjuk mindenkoron azt, a mi tiszta meggyőződésünk szerint jó, helyes és a mi fő igazságos, még ha ismétlődik is rajtunk ama már hivatkozott szóllam igazsága: „mondj igazat, betörök a fejed“.

### Községi közgyűlés.

A folyó hó 9-én tartotta meg községünk képviselőtestülete a május havi rendes közgyűlését, mit azon helyes és elfogadható indokokkal igazolt az előjáróság, hogy két oly tárgy, melyek sürgős elintézését kívántak s a mult hét folyamán voltak bizottsági tárgyalás és előkészítés alatt, tette szükségessé a május havi rendes közgyűlésnek 2-ikáról 9-ikére való elhalasztását.

Az előjáróság ezen indokolását a közgyűlés helyeslő tudomásul vevén, hozzá fogott a tárgysorozatba felvett tárgyak elintézéséhez, a melyeknek elseje vala az ápril havi közgyűlés határozatához képest, az erdélyrészi magyar közművelődési egyesületbe való belépés iránti intézkedés.

Ugy történt, mint előre hittük és gondoltuk, e nagy nemzeti szent cél előmozdítására a közgyűlés egy szó ellenvetés nélkül, egyhangulag, lelkesedéssel hozta meg, nagyon is szerény anyagi viszonyaihoz mérten a maga áldozatát. Elhatározta, hogy 100 frttal az erdélyi magyar közművelődési egyesületbe alapító tagul belép, úgy hogy az alapszabályok értelmében a köz-

Monfort Márton egy napon megkérte, miért? A leány nem tudta megmondani, a férfi sem; talán mert a völegény zordsága nem rettent vissza a jövő apósától is vizont.

Életének ezen percétől kezdve Mari kevés örömet talált; a házasság csakhamar szomorúságba döntötte. Monfort természeténél fogva gyanakvó, de törekvéseiben könnyen hívő volt, s a mi őt megtalmozhatta volna a veszélytől, az döntötte belé. Rosz nyereszkeskedési vállalatokba hagyta magát belevonni, hol ő elvesztette pénzét, mialatt barátai meggazdagodtak; ebből származott kedélyének zordsága; vissza akarta nyerni a mit elvesztett, s így egy napon szemben találta magát a bukással.

Különbösen elszánt ember volt. Ferde nevelése, hogy a szerencse kényére volt hagyva, mert nem volt rokona és tizenhét éves korától szabadon rendelkezett maga fölött, egészen besodorták őt a bajba. Elhatározta, hogy kimegy Amerikába, biztos lévén hogy talál ott valami foglalkozást, mely képességeinek megfelel, melyeknek itt vesztegelniök kellett.

Közölte elhatározását nejével. Ez volt Marira a legsúlyosabb próba. Atyja meghalt házassága után nem sokára, semmi sem fűzte őt a szülőföldhöz, de az, hogy senki sincs, a ki

ség a 100 frt alapítványi összeget 5 év alatt évenként 20 frtjával fizeti le. Az első fizetési kötelezettség az 1887. év január hó 1-ső napjával kezdődik.

Nem valami nagy összeg az a 100 frt, a melylyel községünk azon nagy nemzeti missiót, melyet az erdélyi magyar közművelődési egyesület faladatául tűzött ki; támogatja, de elvégre is csak egyes cseppekből áll a legnagyobb tenger, parányok milliárdjai és milliárdjai alkotják a nagy világ, az összes mindenség egyetemét is és épen ezért nincs okunk pirulni áldozatunk kicsinységeért, mert a mit községünk anyagi viszonyaihoz mérten megtehettünk, azt megtettük s minden nagyítás nélkül elmondhatjuk, hogy ha Magyarország minden egyes községe aránylagosan hozná meg a maga áldozatát, úgy az erdélyi magyar közművelődési egyesületnek pár év alatt milliók állanának rendelkezésére.

Nem akarjuk azonban ezzel azt mondani, hogy most már eleget tettünk, avagy hogy épen mindent megtettünk, csak annyit akartunk jelezni ezzel, hogy az erkölcsi testület megtette a maga kötelességét. Az egyesek, a község egyetemét alkotó polgárok áldozatkészsége ezzel még nincs igénybe véve, sőt kijelentjük, hogy gazdasági viszonyainknak némileg javulásával hivatkozni fogunk magyarságunkra s reméljük, nem lesz szavunk egészen a pusztában kiáltónak szava.

Második tárgy volt a szemcsés köthártyalob (trachoma) járványos szembetegség elfojtása és továbbterjedésének meggátolása körül tett intézkedések folytán felmerült kiadásoknak az állam által leendő megtérítése és a jövőre való tekintettel az állam által leendő segélyezés iránt, a nagyméltóságú magy. kir. belügyminiszteriumhoz intézett felterjesztés, illetve az e célra kiküldve volt bizottság eljárása és jelentése felett való intézkedés.

Mielőtt a közgyűlés határozatot hozott volna, fel lettek olvasva a bizottság jelentése s annak mellékletül a közgyűlés elé terjesztett s a megyei közigazgatási bizottsághoz intézett előterjesztés, nemkülönben a belügyminiszter ur ő nagyméltóságához intézett kérvény fogalmazványa. A bizottság szóbeli és írásbeli indokolása folytán, a közgyűlés helyeslő tudomásul vette, a bizottságnak az adott utasítástól való eltérő eljárását annál is inkább, mert a bizottság részére adott utasításban kifejtett álláspontra, a közbejött törvényhozási intézkedés által már tulszárnyalva lett.

A dolog érdemére vonatkozó tárgyalás nem is állott egyéből, mint a bizottság eljárás-

közül állna hozzá, még édesebbé és drágábbá tette előtte a francia földet. Ellenvetéseket kísérlett meg, melyek hajótörést szenvedtek; beleegyezett tehát, mert mást tenni nem lehetett.

Egy kis leány született ebből az örömtelen házasságból, egy kicsi gyermek akkor negyedfél éves volt; ő volt szemfényve és öröme az atyai háznak. Hogy adhatott e két szomorú és halgatag lény életet annak a kicsi teremtménynek, kinek ajkán a nevetés hasonlított a madarak énekéhez, melyek a kert fái fészkelnek?... Az életnek megvannak a maga rejtélyei!

Mari vett a kis Marcelle részére egy nagyocská utazó-köpenyt kámzsával, és ezzel el van mondva minden.

Ezen a napon érkeztek meg Párisba, miután a vasuton egy hosszú napot és egy még hosszabb éjt töltöttek. Mikor kiszálltak a vasuti kocsiból, a reggeli hideg levegő megesapta a fiatal asszony arcát és egész nap fájdalmas borzongás gyötörte.

Összes érzékei nyugalmat parancsoltak neki és a fáradtság, kimerültség egy nyugalmas éjt követelt, mely mindennél többet ért. Leülve a téren, hol az éj leszálltával lassan-lassan elcsöndesedett a zaj, jól érezte magát. Szokatlan

sának helyeslő tudomásul vételéből. Sokkal nagyobb szóvihart és sajnálatos jeleneteket, idézett elő; oly sajnálatos jeleneteket, a melyeknek — minthogy a közügy határozott kárára vannak — előfordulniok egy komoly testületben soha sem volna szabad. Az egész ügy különben oly kicsinyes, hogy szót is alig érdemelne, de minthogy gyűléseink botrány krónikájában nem kis számot tesz, hát mégis megemlékezünk róla.

Az eset azonképen történt, hogy a bizottsági előterjesztések tudomásul vétele után egyik képviselő indítványozta, hogy az eljárás bizottságnak, sok fáradságot igénylő munkálkodásáért köszönet szavaztassék. A közgyűlés ezt egyhangulag elfogadta volna, vagy talán el is fogadta, de Tary képviselő ur a bizottság egyik tagjának — ámbar ő is tagja volt a bizottságnak — a többiek felett különösen köszönetet is kívánt szavazni, mert — ugymond — a bizottság ezen tagját, névszerint Hubacsek Pál képviselőt illeti az érdem orosz-lánrésze, a bemutatott munkálat körül. Tary képviselő ur ezen indítványát pártolták többen, azonban épen a többi bizottsági tagok felett kitüntetni akart Hubacsek Pál ellene mondott eme megkülönböztető megtiszteltetésnek, mert, ugymond, ő dolgozik szívesen bármikor, bármit a község közjáváért, de csak mint egyszerű napszámos kíván tekintetni, a miért különös megtiszteltetést nem kíván elfogadni s épen azért a közgyűlést, hogy az indítvány felett térjen napirendre.

Haasz képviselő azonban a különösen megtisztelni akart egyén eme nyilatkozatával meg nem elégedvén, már régen megszokott drasztikus modorával feláll s a töle többször tapasztalt személyeskedésből ellene mond a köszönetnyilvánításnak, mert bár elismeri, hogy a bemutatott munkálat nagyon szép és jó, sőt dicséretre méltó, hanem hát mert Hubacsek Páltól ered, azért nem szavaz köszönetet, indokolván azzal, hogy a „Mindszent“ csinálta Mindszenten a trachomát.

Higyje el Haasz képviselő ur, hogy ezek a gyermekes személyeskedések egyáltalában nem alkalmasak arra, hogy a község közjáját előmozdítsák s mi részünkről nem habozunk kijelenteni, hogy a ki ilyképen és ily módon akarja gyakorolni jogát, a ki ily módon szándékozik azt a bizalmat felhasználni, a melylyel a nép megtisztelte: az nem méltó arra, hogy a képviselőtestületben, a község ügyeinek vezetésére hivatott komoly férfiak között helyet foglaljon.

zsibbadság fogta el és félni kezdett a lekisebb mozdulattól is.

Két izben is gondolta, hogy elkésik, hogy vissza kellene térnie, mert a vonat reggel jókor indul, de a nyugalom oly édes volt. Gondolta magában: mindjárt megy. Marcelle hangja egy-egy pillanatra fülébe csengett, mint örömteljes csevegés. De visszatért gondolataira.

Férje minden baj után is szerette; s a legnagyobb kellemetlenség közöttük alig volt több, mint a hallgatag természet mindkettőjökben. Többször mondta a férfi: — Te meguntál engemet! — De ez nem volt igaz még sem; a nő sohasem óhajtotta, hogy férjétől elszakadjon, Ellenkezőleg, a válásra gondolva, mindég mint a legnagyobb szerencsétlenséget képzelte azt maga előtt. Pedig ő fiatal még, huszonhat éves; egy hosszú élet áll még előtte s mily boldog lehetne ő még ebben a hosszú életben!...

Gyöngéd és sajnáló lélekkel gondolt férjére, ki Havre felé haladt, s ki bizonyára szomorú, hogy ő nem követte. Megbánta vonakodását, a vendéglő szobáskája nagyon busnak és üresnek tetszett neki. Hogy nem gondolt erre?

De hátha megy még az éjjel vonat Havre felé? Rögtön indulhatna? Félkelni és sietni akart...

A kellemetlen, s azt hisszük a képviselő testület tagjainak  $\frac{9}{10}$ -ed részére rossz benyomást tett incidens azzal ért véget, hogy Hubacsek képviselő felszólalása és kérelme folytán Tary képviselő ur visszavonta indítványát. A további tárgyalás folyamán azután a közgyűlés az eddigi működött bizottságot utasította arra is, hogy a kérvény kedvező elintézését a miniszteriumnál szorgalmazza.

A közgyűlés, e mondhatni legfontosabb tárgyának elintézése után, végezte tovább teendőit, a melyek közül még csak azt említjük föl, hogy a csongrádmegyei tantestület, — mely a képviselőtestület meghívása folytán községünkben fogja tartani ez évi gyűlését — azon értesítését, hogy a meghívást elfogadva, gyűlését e hó 30., 31-ik és június hó 1-ső napján fogja megtartani, tudomásul vette s egyszersmind utasította a már kiküldött bizottságot, hogy az előkészületeket — minő a községünkbe érkező tanítók elszállásolása is — kellő időben tegye meg.

Több kevésbé fontos tárgy elintézése után sorba került a múlt évi közpénztári leltári és szegény alapítványi pénztárak megvizsgálásáról szóló bizottsági jelentés, mely tudomásul vétetvén; a számadások további elbírálás végett a megyei számvevőséghez beterjesztetni rendeltettek.

E tárgy körül ismételen oly hosszantartó és meddő vita keletkezett, hogy miután az idő már különben is nagyon előre volt haladva, a közgyűlés feloszlott, s a hátralevő néhány tárgy elintézése a jövő közgyűlésre maradt.

### Megyei közgyűlés.

Rég idők óta tapasztalható, hogy a megyei közgyűlések csak akkor látogatottak, ha általános tisztújítás van, avagy esetleg megürrült állás betöltéséről van szó.

Nem kell tárgysorozatot olvasni és mégis tudhatja bárki, hogy van-e választás valamely közgyűlésen, álljon oda a megyei székház kapujához és ha 60—80 képviselőt, vagy annál többet lát a gyűlés terembe felmenni, ha előcsarnok, folyosók viszhangzanak az érdeklődők beszédjéitől és kortes dikcióitól, akkor választás lesz, állás betöltéséről van szó. — Egyéb-ként elmegy első napon 30—40 a 192 képviselő közül, második és az esetleg későbbi napokon pedig a tisztikar képezi a törvényhatósági közgyűlést és ha elvétve néhány bizottsági tag bármilyen okon, avagy a közügy iránti érdeklődés folytán elmegy a közgyűlésbe, hát bizony ott az állandó választmányi határozati javaslatától eltérő nézetnek érvényt szerezni képtelen. Ennek a körülménynek folyománya azután, hogy hasztalan küzdelemnek, esetlegi kellemetlenségnek magát senki sem óhajtván kitenni, távol marad a közgyűlésektől és folynak a dolgok úgy, a hogy.

E hó 13-án a reggeli órákban nagy sűrűség-forgás volt észlelhető a megyéhez körül, nagyobb az egyszerű közgyűlések alkalmából tapasztalható érdeklődésnél és méltán. A megyei főjegyzői állás betöltéséről volt szó.

Visszatérünk még adandó alkalommal a főjegyzői állás betöltésénél tapasztaltakra és most a közgyűlés lefolyásáról adjuk röviden tudósításunkat.

Kis-zombori Rónay Lajos főispán ur ő méltósága 10 órákor megnyitja a gyűlést, örömmel konstatálja, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok szép számban jelentek meg, — és valójában — a tultömött karzatot nem vevén számba, mintegy 100—150-en voltak a teremben. — Helytelenítjük, — e helyen hozván azt szóba — hogy sok nem bizottsági tag is a gyűlés teremben jár-kelet, mi nem büntény ugyan, de nincs rendjén és lehetne eset reá, midőn visszaélésre is adhat az ily körülmény alkalmat.

Még mielőtt a tárgysorozat elintézésébe bocsátkozott volna a közgyűlés, Blazsik Márton

csongrádjárási szolgabíró segéd indítványozza, hogy a király ő felsége, felséges asszonyunk a királyné, Klauzál Gábor és az 1848-iki két alispán arcképei a közgyűlési terem számára készíttessenek el.

Az indítvány helyeslő tudomásul vétetvén, tárgyalási határidejéül 1886. május 15-ike tűzetett ki.

Alispán ur fél éves jelentése tudomásul vétetett. A szokott szép sorrendben elősorolt főbb mozzanatok közül említésre méltónak találjuk a trachoma-ügy állására vonatkozókat. E veszélyes szembaj Szentés és Csongrád kivételével, már az egész megye területén elterjedt és pedig Dorosmán, Mindszenten, Horgoson, Csanyon veszélyes jelleget öltött épen terjedésénél fogva is. Van az eddigi megvizsgált egyének között 1032 tökéletes trachoma, 904 könnyebb minőségű trachoma, szarubántalomban súlyosan szenved 107, míg trachomából bekövetkezett vakság eddigelé 16 esetben állapított meg.

Mindszent községe a közigazgatási bizottság utján folyamodott már a kormányhoz segélyért, Dorosma és a többi községek ezt nem tévén — alispán ur szóval indítványozza, hogy az egész megye területe érdekében tétessék felterjesztés a kormányhoz. Novák József uradalmi ügyész a törvényre hivatkozással módosítást ajánl, mit a közgyűlés elfogadván, ily értelemben mondja ki egyhangulag a határozatot.

Alispán ur fél éves jelentéséből kiemelendőnek tartjuk még ama körülményt, hogy a születések száma 1350-nel haladja a halálozási eseteket és pedig született 2999, meghalt 1649.

Évek során át megszokta az ember közgyűléseken főispán, alispán mellett Fekete Márton főjegyzőt látni, hallani mindakkor, midőn bármely ügyről szó volt, mely fontosabb voltánál fogva felszólalásokra adott alkalmat.

Irálya ritkítja párját, beszéde higgadt, logikai érvekben gazdag, meggyőző volt s ritkán — talán soha sem volt arra eset — hogy ő nézetét, véleményét, javaslatát érvényre nem emeltette volna. Páratlan becsületességű, szorgalmas, előzékeny, szóval, kitűnő főjegyzőnk ezen gyűlésen már nem ült régi hivatalnoktársai, barátai, tisztelői között fent az emelvényen, hanem leköszönő levele felolvasása és azután hogy a főispán által szép s érdemeit kellőleg méltató beszéde után egyhangu határozaton nyugvólag kimondatott, hogy Fekete Márton távozása felett a köztörvényhatóság sajnálkozásának ad kifejezést s neki köszönetet nyilvánít, lépett be általános lelkes éljenzés között a volt főjegyző és elfoglalta a zöld asztalnál helyét, mint egyszerű bizottsági tag.

Ezután megválasztattak és illetőleg kinevezettek a kijelölő és szavazatszedő bizottság tagjai.

Jelöltettek Tóth János, Hubacsek Pál, Bőszörményi Károly és dr. Lakos Imre.

A beadott 102 szavazatból Tóth János szentesi ügyvéd 66 szavazatot nyervén és így ő lett megyénk főjegyzője, ki is jelen lévén, hivatalos esküjét letette. Rövid, velős beszédben nyilvánított köszönetet a benne helyezett bizalomért s a jövőre vonatkozó ígéretei ép úgy találkoztak általános helyesléssel, mint általános volt az éljenzés, midőn az alispán jobbján helyét elfoglalta.

Pár perccel később a gyűlésterem, a karzat üres volt. Megszűnt a közügyek iránti érdeklődés és néhány bizottsági tag jelenlétében vették tudomásul a közigazgatási bizottság 1885. év II-ik feléről felterjesztendő jelentést; és így Balogh János árvászéki elnök 1885. évről szerkesztett érdekes jelentését.

Remek jelentést terjesztett be a tanfelügyelő az elmúlt 1885. évről; ez szintén tudomásul vétetett.

A szegvári megyei székhelyen által- illetve eladatott Károlyi Sándor ő Excellenciája fenkelt

szellemü nejének, az általa létesítendő leány-árvaház számára.

Ezzel az első napi ülés 2 órákor délután véget ért.

(Folyt. köv.)

### Néhány szó a biztosításokról.

#### III.

Nem szándékunk, annál kevésbé feladatunk egyik, avagy másik biztosító társaságnak itt dicsőenket zengeni, csak általánosságban szólottunk és ha mégis a magyar-francia biztosító társaság által a biztosítóknak nyújtott rendkívüli előnyöket több vonásaiban kiemeltük és ecseteltük, olvasóinkkal szemben fennálló kötelességet teljesítettünk, mert az kétségtelen, hogy a haladó kor kívánalmainak, a méltányosságának, az osztó igazságának leginkább eme társulat által nyújtott kedvezmények felelnek meg.

Ezek előre bocsájtása után áttérhetünk ígérletünkhöz képest annak elsorolására, melyek nézeteink a biztosításokról általában. Kiemeltük már, hogy a biztosításokat minden irány és tekintetben jónak, célirányosnak tartjuk.

A biztosítás nem egyéb kétoldali szerződésnél, mely által a biztosító fél a társulattal eshetőség beállta esetére díj lefizetése mellett bizonyos, avagy meghatározandó kártérítési összeg fizetését köti ki önmaga, avagy harmadik személy számára, illetve javára.

Természetszerű, hogy minél nagyobb a kockázat, melyet a társulat vállal, a fizetendő díjtétel is annál nagyobb, de az is természetes, hogy minél terjedtebb a biztosító társulat üzletköre, annál nagyobb terimére terjedvén ki elvállalt kockázata, a sok biztosító ügyfél egy-egy vidékein kára több, mint egyensúlyoztatik más vidék kármentessége által és így a társulatok nyeresége majdnem biztos.

Igaz az is, a mint jeleztük is, hogy több társulat tönkre ment, minek okát leginkább versenyezésnek tulajdonítottuk. Emez állításunk igaz és alapos.

Nem csekélység egy-egy ujjon keletkező biztosító társulatnak ügyfeleket hódítani, szerezni — és miután a társulatok intéző körei az ország minden kerületén és vidékén sem összeköttetéssel nem birnak, sem ismerősökkel, biztosítási ügylet iránt érdeklődő s azok létrejöttén fáradozó egyénekkal nem rendelkeznek — a biztosító társulatok a mai kereskedelmi szokásnak megfelelőleg — mozgó-utazó ügynököket alkalmaztak, hol nagy címmel ruházván fel azokat, hol meg nagyobb cím nélkül, de élelmes, mozgékony egyéneket választottak ki, kik beutazván az általuk sohasem látott vidékeket, boldog-boldogtalan, megbízható egyént ép úgy, mint olyakat, kiktől biztosítási ajánlatot elvállalni sem szabadna, belevisznek a biztosításba — és ez által a társulatoknak sokkal több kárt okoznak, mint hasznót, de hátrányos e mozgó ügynökök működése a biztosító félre is, hahogy ez nem igen jártas és művelt ember, mert hát nem ritka eset, hogy az ily jött-ment ügynök meghatalmazott, felügyelő, avagy a hogy épen címezni kell, a soha sem látott s talán soha többé nem látandott jó hiszemű biztosító ügyfelet becsapja, füt-fát, soha nem teljesülő és nem teljesíthető dolgokat ígervén és kötelezvé az ajánlattételre agyonbeszélte biztosító ügyfélnek. A társulat elvállal oly kockázatot, melynek nagyságáról alapos és indokolt meggyőződése nincs és nem lehet, a biztosító nagyobb összeget biztosít, mint a mennyit kár esetén számára megállapítanak, mert hát a valódi érzéknél

nagyobb biztosítási összeg után, nem a kár állapította és becsülte összeg után huzza a mozgó ügynök jutalékát.

Nem szabad azonban e fent esetelt eljárást sem minden társulatra reá fogni, ép úgy azt sem állítani, hogy minden mozgó ügynök megbízhatatlan.

Régi szolás mód, hogy a jó bor céger nélkül is elkel, így van ez átvitt értelemben a biztosítási ügyleteknél is.

Bizalmat érdemlő társulatoknak minden helységben, városban akad és van állandó meghatalmazottja, képviselője — az ott lakó polgár ismeri polgártársát, s nem valószínű, hogy csekély összegért, avagy nagyobb érdekért is megkárosítsa lakostársát. Ne adjunk tehát túl sok hitelt az utazó ügynökök állításainak, hanem biztosítsunk azon társulatoknál, melynek megbízható egyéneknek helyt van képviselősege.

A biztosítási ügylet az évről-évre ujló évi zármérlegek közzététele tanúságaként tetemes haszonnal jár a társulatokra, illetve a részvényesekre.

Ha már most tekintetbe vesszük ama körülményt, hogy az állam évről-évre szükségleteit újabb és újabb hitelműveletek által fedezi évtizedek óta — és úgy fogja az Isten tudja meddig fedezni; ha nem tévesztjük szem elől, hogy annyi biztosítékot, mennyit maga az ország, mint bármely más társulat; ha figyelembe vesszük, hogy az állam oly jövedelmi forrásokat is, mint a kis lutri, mely kétségtelenül a legszegényebb osztály adóztatása, sok szerencsétlenségnek okozója, a tétlenségnek előmozdítója, a léha reményeknek állandó netovábbja — nemcsak méltóságán alólinak nem tart, de azt monopoliummá is tette s mint olyat, meg is tartja, úgy méltán felvetjük ama kérdést, nem az állam volna-e hivatva a biztosításokat kezébe venni?

(Folyt. köv.)

### Helyi és vegyes hírek.

— **Az alakulandó gazdakör** nagygyűlése ma, vasárnap, délután 3 órakor tartatik a Sternféle kávéházban.

— **Trachoma.** Csongrádmegye közigazgatási bizottsága e hó 13-án Rónay Lajos főispán uró méltósága elnöklése alatt rendes ülését tartotta. Ezen gyűlésen intéztetett el Mindszent község által a belügyminiszteriumhoz felterjesztés végett beadott kérvény és annak csatléka. — Egyhangulag magáévá tette a közigazgatási bizottság községünk kérvényét és azt szép indokolással felterjeszteni határozta. Az iratok még a közgyűlés folyama alatt felterjesztetvén, célszerű lesz az ügyetfigyelemmel kíséreni s mindazt megtenni, mi lehetséges és célszerű, hogy az óriási baj elhárítására szükségelt s ezután igénylendő költségeket ne a község viselte legyen és ne az erkölcsi testületet terheljék jövőben.

— **A regále és földvétel ügyben** kiküldött bizottság által a mult hétre hirdetett mérnöki ajánlati verseny nem maradt eredménytelen. Érkezett több ajánlat, olcsó és drága. A legolcsóbb ajánlat fölött sem hozhatott a bizottság határozatot, illetve azt el nem fogadhatta, miután az illető mérnök ajánlatában oly kifejezést használt, mely érthetetlen és esetleges pernek lehetne alapja. Felvilágosítás iránt megkerestetett az illető és ahogy ajánlata elesik az utánna legolcsóbb ajánlat mellett, a mérnöki munkálat 35 krba kerülend 1200 négyszögöles holdanként.

— **A társulati gátoldalban** levő lucernásokat a mult héten árverezték el. Az elért eredményel meglehet a társulat elégedve. A nagy pénzszükség s a mellett hogy az idej eszések meglehetős széna termésre engednek következtetni, 200 méteres szakaszok 50—60 frért keltek el. Olcsóbb

lesz, ahogy a község kezére kerül jövő évben a tófenék és kurcarét és ott 3, 5, 10 holdas parcellák adatnak 10 évre bérbe, akkor jószágtenyésztésünk halad, mert az ahhoz szükséges takarmány nem oly megregrága, mint most.

— **Bozó György István** mindszei lakosról az a hír terjedt el, hogy kocsijáról leesett és ennek következtében elhalálozott. Ez a hír nem felel meg a valónak csak annyiban, hogy leesett, minek azonban szerencsére egy pár napi betegeskedésen kívül, más következménye nem volt.

— **Méhészet kedvelők** tudomására hozzuk, hogy Kovács Antal méhészeti vándortanár rövid idő alatt községünkbe fog érkezni, előadások tartása végett.

— **A kóbor cigányok** az alsó révi kaszálokban kárt okoztak, mi miatt a szolgabírói hivatal a községből kioloncoltatásukat elrendelte, mi végre is hajtatott.

— **Lólopás.** Bihari Ferenc György szegvári lakosnak csütörtök virradóra két lovát az istállóból ellopták. A csendőrség nyomozza a tetteseket.

— **Angol ember, magyar tanszéken.** Patterson Arthur, ki Petőfinek sok költeményét fordította angolra és oly rokonszenves ismertetésekert hazánkról, budapesti egyetemi tanár lett. A szerdai hivatalos lap ugyanis királyi kéziratot közöl, mely szerint Patterson Arthur János, a magyar tudományos akadémia külföldi levelező tagja, a korengedély megadása s a magyar honosság megszerzésének kikötése mellett, a budapesti tudományegyetemen az angol nyelv és irodalom nyilvános rendkívüli tanárává, a rendszeresített illetményekkel kinevezetett.

— **Lövés a szinpadon.** „Am. Nemzetör“ nek írják Chicagóból: „Ulrich Henrik, ki a Királyfi testvérek szintársulatának ballet-tagjai közé tartozik, Királyfiék ellen 10,000 sterling erejéig kártérítési pert indított. Ugyanis egyik darabban a társulat egy tagjának pisztolyt kell Ulrichra — látszólag — elsűtni. Április hó 10-én azonban a pisztoly az illető színész kezében csakugyan elsült, s Ulrich jobb szemét kilötte, valamint arcában is fájdalmas sebeket okozott. Ezért a sérülésért most Ulrich a színésztársaság igazgatóságától követel kárpótlást.

— **A burgonya jubileumát** ülték meg a napokban Franciaországban. Száz éve, hogy bizonyos Parmentier montdidveri gyógyszerész meghonosította a burgonyát Franciaországban. Már 1848-ban szülővárosában szoborral tisztelték meg emlékét és most a századik évfordulót akarják megünnepelni.

— **Uj bábeli torony.** A párisi nemzetközi kiállításra már nagyban készülnek. A kormány most készíti a végleges terveket. Legkülönösebb lesz az emelendő épületek közt egy óriási torony, mely a nézőknek a bábeli toronyról fog fogalmat nyújtani. E torony magasságát háromszáz méterre tervezik és a kiállítás bejáratánál fog állani. A torony vasból készül s alsó oszlopai, melyeken az egész építmény nyugszik, magasabbak lesznek a notre-dame-i egyház toronyainál. Legfelül óriási erkély lesz s ennek tetejéről hatalmas villanyfény árasztja majd szét sugarait. A középső részen éttermeket rendeznek be. Az egész építmény sulya hat millió kilogramm lesz s költségét öt millió frankra számítják. Eiffel műépítész fogja az óriási tornyot építeni s csak 1 millió segélyt kér az államtól, mert azt hiszi, hogy a belépti és bérleti díjak által a költségek többi része fedezve lesz. A villanyfény oly erős lesz, hogy derült időben azt Dijonban is látni lehet.

— **Uj ismétlő fegyver.** A karinthiai Wolfbergben a hozzáértők közt nem kis feltűnést kelt a Pehr Ede puskaműves által feltalált új ismétlő-fegyver. E fegyver nem a meglévő rendszerek másolása, a Kropatsek fegyverekhez hasonlít leginkább, a mennyiben 12 Kropatsek-töltényt tartalmaz agyában. A kísérletek kimutatták, hogy e fegyver úgy az egyes, mint ismétlőtűzelésre egyaránt használható. Így az egyen-

kinti tűzelésnél percenként 11 lövést tettek vele, míg az ismétlőtűzelésnél 18 másodperc alatt lötték ki a puská agyában elhelyezett 12 töltényt. A 12 töltény elhelyezése alig kíván meg 16 másodpercet. A tűzelésnek az az előnye van, hogy a tizenkét golyó a nélkül, hogy a célpontra változtatni kellene, röpül ki egymás után. A fegyver igen tetszős külsejű, valamivel könnyebb mint a közönséges katona fegyver és szerkezete a külső behatások ellen teljesen védve van. Tisztításkor az egyes részek csavarhuzó nélkül szedhetők szét. Pehr fegyverét legközelebb a közös hadügyminiszteriumhoz fogja benyújtani megbirálás végett.

— **Vén marquis, fiatal soubrette.** S...s de M...e, a Grácban tartózkodó nyugalmazott huszár tiszt vén, 60 évet túlhaladt legény volt, de azért lángoló szerelemre lobbant egy csinos, fiatal soubrette iránt. Szerelmének tárgyát elhalmozta gyögyökkel és ékszerekkel — a többi között egy 6000 frtos gyémántékszerről is beszélnek — de a leány inkább hódolt a kincsekkel nem bíró de években is szegényebb még nem nyugalmazott huszártiszteknek. Ez annyira elkésértette a marquis szívét, hogy lassanként beleőrült. Pazarul szórta a pénzt holmi értéktelen csecsebecsekért, miket aztán fiatal leányoknak ajándékozgatott szét. Végre a hatóság orvosi felügyelet alá helyezte. Állapota reménytelen.

### A közönség köréből.

Tekintetes szerkesztőség!

Kegyeskedjék alábbi közleményemnek becses lapjában tért engedni.

Igen rossz vért szült a kistóalji ház- és kert tulajdonosokban a társulat azon eljárása, melynél fogva a kertek végébe minden két ölnyi távolságra nyárfákat ültetett.

Igaz, hogy mindenki szabadon rendelkezik a maga telkével, de oly intézkedéseket nem erőszakolhat keresztül senki, melyek szomszédaiaknak határozott kárával járnak.

Már pedig a kistóalji kertek tövében elhelyezett fák, — mik két öltre levének egymástól elhelyezve, idővel valódi erdőt fognak képezni — nevezett tulajdonosoknak határozott kárával fognak járnai, annál is inkább, mert e fák egészen a kerítések tövében helyeztettek el ugyannyira, hogy mintegy a kerítésen fekszenek, sőt több helyen még játékkuk sincs a fácskáknak, úgy a kerítés deszkázatához szorítvak.

Ide járul még azon körülmény is, miszerint a nyárfa messze ágazó gyökerei nevezett kertek kultivált talajában igen buján fognak tenyészni s így a birtokosnak nemcsak a behajló ágakkal, de a gyökerekkel nem különben a nyárfánál sajátos gyökérhajtásokkal, eléggé meggyűlhetik a baja.

Nem tudjuk mi célja van a tisztelt társulatnak a nyárfákkal a falu alatt, a kertek közvetlen közelében, a kerítések tövében?

Határjelzőknek nem célszerűek e fák, miután másoknak kárt okoznak s sokkal célszerűbb s pontosabb határjelzők a társulati mérnök által a már ott elhelyezett cövekek.

Avagy földjét akarja az igen tisztelt társulat értékesíteni? Azt hiszem, e tekintetben igen kétes eredményre fog jutni, mert az ebből származó haszon alig leend arányban azon kárral, mit a társulat a fákkal a kerttulajdonosoknak okozand. De utoljára is, ha jogos téren állt a társulat akkor, midőn a fákat akként helyeztetete el, hogy azok a kertek kultivált földjében verjenek gyökereket; azok buja hajtásai a kerti növényzettől a napot elzárják; azt hiszem a kerttulajdonosok sokkal jogosabb téren állandnak, ha a kertekbe ágazó fagyököket, mint idegen elemet eltávolítják, a behajló ágakat lenyesik, mely műtétek alig fognak a fákra életelőleg hatni.

Egyáltalán e fákból alig fog valami számbavehető haszon a társulatra háramlani, hanem igenis, hogy e fák a társulat közegei és a kistóalji ház- és kerttulajdonosok közt az egyenlenség és civódás anyagát fogják képezni, az nagyon is evidens.

Tekintve azért, hogy e fák se pontos határjelzők nem lehetnek, se a társulatnak számbavehető jövedelmet nem adnak, ellenben a kertekben kárt okoznak; tekintve, hogy a társulatnak a jelzett intézkedése csak surlódásokra nyit tág utat; tekintve végre, hogy a fák olyatén elhelyezése, mely a kistóalji kertek tövében szemlélhető, se a joggal se a méltányossággal össze nem egyeztethető; reméljük, a szóban forgó ház- és kerttulajdonosok, sérelmeik orvoslása végett nem fog kelleniök a hatóság küszöbét átlépniök, hanem a társulat ügyeinek különben böles intézői belátandják, hogy a már eddigé is felszólamlásra, zugolódásra alkalmat nyújtott faültetvények semmi körülmények közt sem célirányosok s azokat a lakossággal jó viszony, nemkülönben a kölcsönös méltányosság szempontjából a kertek tövéből el fogják távolítani.

Dici.

Felelős szerkesztők:

HUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV.

Kiadótulajdonos:

AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.